

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 3 września 2019 r.

Poz. 1690

USTAWA

z dnia 19 lipca 2019 r.

o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego

Art. 1. W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 i 1622) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 11 w ust. 2 po wyrazach „podstawę do” dodaje się wyrazy „ograniczenia wysokości lub rozmiaru świadczenia,”;
- 2) w art. 22 pkt 10 otrzymuje brzmienie:

„10) kontrola placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej, w zakresie standardów usług socjalno-bytowych i przestrzegania praw tych osób, a także nad zgodnością zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami,”;
- 3) w art. 48b w ust. 1 wyraz „dostarczenie” zastępuje się wyrazem „zapewnienie”;
- 4) w art. 52 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Rodzinny dom pomocy jest prowadzony na podstawie umowy zawartej przez osobę fizyczną albo organizację pożytku publicznego z gminą właściwą ze względu na miejsce położenia rodzinnego domu pomocy.”;
- 5) w art. 55 po ust. 2 dodaje się ust. 2a–2i w brzmieniu:

„2a. Dom pomocy społecznej może określić zasady zgłaszania przez mieszkańców domu personelowi tego domu wyjść poza jego teren.

2b. W przypadku gdy brak opieki zagraża życiu lub poważnie zagraża zdrowiu mieszkańca domu będącego osobą z zaburzeniami psychicznymi, dyrektor lub kierownik tego domu może ograniczyć możliwość samodzielnego opuszczania przez tego mieszkańca terenu domu pomocy społecznej na podstawie zaświadczenia lekarza wydanego na czas oznaczony, nie dłuższy niż 6 miesięcy, wskazującego zasadność takiego ograniczenia.

2c. Ograniczenie może być wydane na czas oznaczony wskazany w zaświadczeniu lekarza, nie dłuższy niż 6 miesięcy.

2d. Ograniczenie jest wydawane w formie pisemnej i zawiera wskazanie osoby, której to ograniczenie dotyczy, okresu, na jaki jest wydane, uzasadnienie ograniczenia oraz pouczenie o prawie do złożenia wniosku o uchylenie ograniczenia do sądu opiekuńczego, w którego okręgu znajduje się dom pomocy społecznej.

2e. Ograniczenie doręcza się mieszkańcowi domu, a gdy jest on osobą ubezwłasnowolnioną całkowicie, również jego przedstawicielowi ustawowemu. Doręczając ograniczenie, dyrektor lub kierownik domu pomocy społecznej poucza mieszkańca domu o prawie do złożenia wniosku o uchylenie ograniczenia.

2f. Informację o ograniczeniu dyrektor lub kierownik domu pomocy społecznej przesyła do sądu opiekuńczego, w którego okręgu znajduje się ten dom, w terminie 3 dni od dnia doręczenia ograniczenia mieszkańcowi domu.

”

2g. Mieszkaniec domu, w tym również mieszkaniec ubezwłasnowolniony, jego przedstawiciel ustawowy, małżonek, krewny w linii prostej, rodzeństwo oraz osoba sprawująca nad nim faktyczną opiekę mogą wystąpić do sądu opiekuńczego, w którego okręgu znajduje się dom pomocy społecznej, z wnioskiem o uchylenie ograniczenia.

2h. W sprawach określonych w ust. 2d sąd opiekuńczy orzeka niezwłocznie po przeprowadzeniu rozprawy. Rozprawa powinna się odbyć nie później niż w terminie 14 dni od dnia wpływu wniosku o uchylenie ograniczenia.

2i. Za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie w zakresie ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania terenu domu pomocy społecznej przez jego mieszkańca odpowiedzialność ponosi podmiot prowadzący dom pomocy społecznej lub, w przypadku domu pomocy społecznej prowadzonego na zlecenie, odpowiedzialność solidarną ponoszą jednostka samorządu terytorialnego oraz podmiot prowadzący dom pomocy społecznej na jej zlecenie.”;

6) w art. 59:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę mieszkańca domu za jego pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej.”;

b) ust. 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„5. W przypadku regionalnego domu pomocy społecznej finansowanego z dochodów własnych samorządu województwa decyzję o skierowaniu wydaje organ gminy, a decyzję o umieszczeniu i opłacie mieszkańca domu za jego pobyt w tym domu wydaje marszałek województwa na podstawie art. 61 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1, przy czym art. 64, art. 64a i art. 64b stosuje się odpowiednio.

6. W przypadku regionalnego domu pomocy społecznej, o którym mowa w art. 56 pkt 7, decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę mieszkańca domu za jego pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej. Decyzję o umieszczeniu w regionalnym domu pomocy społecznej wydaje marszałek województwa.”;

7) w art. 61:

a) po ust. 2c dodaje się ust. 2d–2f w brzmieniu:

„2d. W przypadku odmowy przez osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zawarcia umowy, o której mowa w art. 103 ust. 2, wysokość ich opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej ustala w drodze decyzji organ gminy właściwej zgodnie z art. 59 ust. 1, z uwzględnieniem ograniczeń, o których mowa w ust. 2 pkt 2 i art. 103 ust. 2.

2e. W przypadku odmowy przez osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zawarcia umowy, o której mowa w art. 103 ust. 2, oraz niewyrażenia zgody na przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, wysokość ich opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej ustala, w drodze decyzji, organ gminy właściwej zgodnie z art. 59 ust. 1, w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatą wnoszoną przez mieszkańca domu i opłatami wnoszonymi przez inne osoby obowiązane, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

2f. Wysokość opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej, o której mowa w ust. 2e, ustala się proporcjonalnie do liczby osób obowiązanych do jej wnoszenia.”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadku niewywiązywania się osób, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 2a, z obowiązku opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej, ustalonego w decyzji lub umowie, o której mowa w art. 103 ust. 2, opłaty te zastępczo wnosi gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Wydatki gminy podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Przepis art. 104 ust. 3–8 stosuje się odpowiednio.”;

8) w art. 64:

a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Osoby wnoszące opłatę lub obowiązane do wnoszenia opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej można zwolnić z tej opłaty częściowo lub całkowicie, na ich wniosek, po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, w szczególności jeżeli:”;

b) w pkt 4 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5 i 6 w brzmieniu:

- „5) osoba obowiązana do wnoszenia opłaty lub jej rodzic przebywała w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej, na podstawie orzeczenia sądu o ograniczeniu władzy rodzicielskiej osobie kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańcowi domu;
- 6) osoba obowiązana do wnoszenia opłaty przedstawi wyrok sądu oddalający powództwo o alimenty na rzecz osoby kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańca domu.”;

9) art. 64a otrzymuje brzmienie:

„Art. 64a. Osobę obowiązana do wnoszenia opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej zwalnia się całkowicie z tej opłaty, na jej wniosek, pod warunkiem że przedstawi prawomocne orzeczenie sądu o pozbawieniu rodzica władzy rodzicielskiej nad tą osobą i oświadczy, że władza rodzicielska nie została przywrócona albo prawomocne orzeczenie sądu o skazaniu za umyślne przestępstwo popełnione z użyciem przemocy na szkodę osoby obowiązanej do wnoszenia opłaty, jej małoletniego rodzeństwa lub jej rodzica. Zwolnienia te obejmują zstępnych osoby zwolnionej z opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej.”;

10) w art. 65 w ust. 2 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„W takim przypadku stosuje się odpowiednio art. 59 ust. 1 i art. 61–64b, z tym że wysokość opłaty za pobyt w takim domu określa umowa zawarta przez gminę z podmiotem prowadzącym dom.”;

11) w art. 67:

a) w ust. 2:

– w pkt 3:

– – lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) zaświadczenie organu nadzoru budowlanego potwierdzające możliwość użytkowania obiektu budowlanego określonego w kategorii XI załącznika do ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2019 r. poz. 1186, 1309 i 1524),”;

– – w lit. f kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. g w brzmieniu:

„g) oświadczenie, że nie został prawomocnie ukarany za czyny, o których mowa w art. 130 ust. 4–6, w okresie 5 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o wydanie zezwolenia na prowadzenie placówki;”;

– dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) nie został prawomocnie ukarany za czyny, o których mowa w art. 130 ust. 4–6, w okresie 5 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o wydanie zezwolenia na prowadzenie placówki.”;

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 3 lit. g, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli o następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu uprawnionego do odebrania oświadczenia o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”;

c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a–3c w brzmieniu:

„3a. Jeżeli podmiot, któremu wydano zezwolenie na prowadzenie placówki, o której mowa w ust. 1:

- 1) przestał spełniać warunki określone w ustawie,
- 2) przestał spełniać standardy, o których mowa w art. 68,
- 3) nie przedstawi na żądanie wojewody w wyznaczonym terminie aktualnych dokumentów, o których mowa w ust. 2 pkt 3

– wojewoda wyznacza dodatkowy termin na spełnienie warunków lub standardów albo na dostarczenie wymaganych dokumentów.

3b. Po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w ust. 3a, wojewoda cofa zezwolenie na prowadzenie placówki.

3c. W przypadku cofnięcia zezwolenia wojewoda wykreśla placówkę z rejestru, o którym mowa w ust. 3.”;

12) w art. 68:

a) po ust. 2 dodaje się ust. 2a–2h w brzmieniu:

„2a. W przypadku gdy brak opieki zagraża życiu lub poważnie zagraża zdrowiu osoby przebywającej w placówce, będącej osobą z zaburzeniami psychicznymi, osoba kierująca tą placówką może ograniczyć możliwość samodzielnego opuszczania przez tę osobę terenu placówki na podstawie zaświadczenia lekarza wydanego na czas oznaczony, nie dłuższy niż 6 miesięcy, wskazującego zasadność takiego ograniczenia.

2b. Ograniczenie może być wydane na czas oznaczony wskazany w zaświadczeniu lekarza, nie dłuższy niż 6 miesięcy.

2c. Ograniczenie jest wydawane w formie pisemnej i zawiera wskazanie osoby, której to ograniczenie dotyczy, okresu, na jaki jest wydane, uzasadnienie ograniczenia oraz pouczenie o prawie do złożenia wniosku o uchylenie ograniczenia do sądu opiekuńczego, w którego okręgu znajduje się placówka.

2d. Ograniczenie doręcza się osobie przebywającej w placówce, a gdy jest ona osobą ubezwłasnowolnioną całkowicie, również jej przedstawicielowi ustawowemu. Doręczając ograniczenie, osoba kierująca placówką poucza osobę w niej przebywającą o prawie do złożenia wniosku o uchylenie ograniczenia.

2e. Informację o ograniczeniu osoba kierująca placówką przesyła do sądu opiekuńczego, w którego okręgu znajduje się placówka, w terminie 3 dni od dnia doręczenia ograniczenia osobie przebywającej w placówce.

2f. Osoba przebywająca w placówce, w tym również osoba ubezwłasnowolniona, jej przedstawiciel ustawowy, małżonek, krewny w linii prostej, rodzeństwo oraz osoba sprawująca nad nią faktyczną opiekę mogą wystąpić do sądu opiekuńczego, w którego okręgu znajduje się placówka, z wnioskiem o uchylenie ograniczenia.

2g. W sprawach określonych w ust. 2c sąd opiekuńczy orzeka niezwłocznie po przeprowadzeniu rozprawy. Rozprawa powinna się odbyć nie później niż w terminie 14 dni od dnia wpływu wniosku o uchylenie ograniczenia.

2h. Za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie w zakresie ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania terenu placówki przez osobę w niej przebywającą odpowiedzialność ponosi podmiot prowadzący placówkę.”

b) w ust. 4 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) w budynkach wielokondygnacyjnych bez dźwigów osobowych – pokoje mieszkalne oraz pomieszczenia wymienione w ust. 5 usytuowane na parterze;”

c) dodaje się ust. 7 i 8 w brzmieniu:

„7. Wymóg, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, nie ma zastosowania do placówek, w których przebywa nie więcej niż 5 osób, jeżeli placówki te są wyposażone w urządzenie do przemieszczania osób niepełnosprawnych, a łazienki i toalety znajdują się na tej samej kondygnacji, na której znajdują się pokoje mieszkalne.

8. W jednym budynku placówki nie może przebywać więcej niż 100 osób, którym jest zapewniana opieka całodobowa.”

13) w art. 68a:

a) w pkt 1 w lit. e średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. f–i w brzmieniu:

„f) postanowienia sądu opiekuńczego w przedmiocie udzielenia zezwolenia na umieszczenie w placówce – w przypadku osób ubezwłasnowolnionych całkowicie,

g) zaświadczenia lekarza wskazujące zasadność ograniczenia osobom przebywającym w placówce możliwości samodzielnego opuszczania terenu placówki,

h) ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania terenu placówki,

i) orzeczenia sądu opiekuńczego dotyczące ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania terenu placówki;”

b) w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 i 5 w brzmieniu:

„4) do wykonywania czynności, o których mowa w art. 68 ust. 1 pkt 1, zatrudniać osoby posiadające kwalifikacje niezbędne do wykonywania zawodu lekarza, pielęgniarki, ratownika medycznego, opiekuna w domu pomocy społecznej, opiekuna osoby starszej, asystenta osoby niepełnosprawnej, opiekunki środowiskowej, opiekuna medycznego albo osoby posiadające udokumentowane co najmniej 2-letnie doświadczenie zawodowe polegające na świadczeniu usług opiekuńczych osobom niepełnosprawnym, przewlekłe chorym lub osobom w podeszłym wieku oraz ukończone szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy;

- 5) zatrudniać osoby, o których mowa w pkt 4, w wymiarze nie mniej niż 1/3 pełnego wymiaru czasu pracy na jedną osobę przebywającą w placówce, nie mniej niż w wymiarze 4,5 pełnego wymiaru czasu pracy, z tym że czas pracy osoby fizycznej prowadzącej placówkę, spełniającej warunki, o których mowa w pkt 4, zalicza się w wymiarze 1/2 pełnego wymiaru czasu pracy, a w przypadku prowadzenia więcej niż jednej placówki zalicza się w wymiarze 1/2 pełnego wymiaru czasu pracy tylko w jednej placówce.”;

- 14) po art. 68a dodaje się art. 68b i art. 68c w brzmieniu:

„Art. 68b. W placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku może być zapewniajana opieka wyłącznie osobom pełnoletnim.

Art. 68c. Osoba ubezwłasnowolniona całkowicie może być umieszczona w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku za pisemną zgodą jej przedstawiciela ustawowego. Przedstawiciel ustawowy wyraża zgodę po uzyskaniu zezwolenia sądu opiekuńczego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie.”;

- 15) w art. 69 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku prowadzenia przez podmioty, o których mowa w art. 57 ust. 1 pkt 2, w ramach działalności statutowej, placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, stosuje się art. 67 ust. 1–3c i art. 68–68c.”;

- 16) w art. 97 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W przypadku osoby bezdomnej skierowanej do schroniska dla osób bezdomnych albo schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi nie ma zastosowania ust. 1 zdanie drugie. Jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego, opłata nie może być wyższa niż 30% dochodu osoby samotnie gospodarującej lub dochodu na osobę w rodzinie osoby skierowanej do schroniska dla osób bezdomnych, a w przypadku schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi nie może być wyższa niż 50% tego dochodu.”;

- 17) w art. 103 w ust. 2 po wyrazach „art. 64” dodaje się przecinek oraz wyrazy „art. 64a albo art. 64b”;

- 18) w art. 107:

- a) w ust. 4 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„W przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizację sporządza się, mimo braku zmiany danych, nie rzadziej niż co 6 miesięcy, a w przypadku osób przebywających w domach pomocy społecznej – nie rzadziej niż co 12 miesięcy.”;

- b) w ust. 5b w pkt 20 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 21 w brzmieniu:

„21) prawomocnego orzeczenia sądu o pozbawieniu władzy rodzicielskiej albo o skazaniu za umyślne przestępstwo popełnione z użyciem przemocy.”;

- 19) art. 109 otrzymuje brzmienie:

„Art. 109. Osoby i rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej oraz osoby, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 2, są obowiązane niezwłocznie poinformować organ, który przyznał świadczenie lub ustalił odpłatność, o każdej zmianie w ich sytuacji osobistej, dochodowej i majątkowej, która wiąże się z podstawą do przyznania świadczeń lub ponoszenia odpłatności.”;

- 20) po art. 109 dodaje się art. 109a w brzmieniu:

„Art. 109a. 1. Podmiot prowadzący rachunek płatniczy oraz bank i spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa prowadzące rachunek inny niż płatniczy, a także wydawca instrumentu płatniczego są obowiązani zwrócić z tych rachunków ośrodkowi pomocy społecznej, na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej, kwoty świadczeń pomocy społecznej przekazane po dniu śmierci osoby uprawnionej na ten rachunek albo instrumentu płatniczy.

2. Podmiot prowadzący rachunek płatniczy oraz bank i spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa prowadzące rachunek inny niż płatniczy, a także wydawca instrumentu płatniczego są zwolnieni od wypłaty pełnej lub częściowej kwoty, o której mowa w ust. 1, jeżeli przed otrzymaniem wniosku kierownika ośrodka pomocy społecznej dokonali z tych rachunków wypłat innym osobom i w związku z tym wypłaty te nie pozwalają zrealizować wniosku w całości lub w części, oraz w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku informują o tym kierownika ośrodka pomocy społecznej, wraz ze wskazaniem osób, na rzecz których dokonano tych wypłat.

3. Zwrot kwot świadczeń, o którym mowa w ust. 1, uznaje się za zwrot świadczeń nienależnie pobranych.”;

21) w art. 112a ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej będącymi w strukturze powiatowego centrum pomocy rodzinie są obowiązane spełniać wymagania dla kierowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.”;

22) w art. 113c uchyla się pkt 3 i 5;

23) w art. 126 w pkt 6 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 7–9 w brzmieniu:

- „7) pobierania za pokwitowaniem oraz zabezpieczania dokumentów związanych z zakresem kontroli, z zachowaniem przepisów o tajemnicy prawnie chronionej;
- 8) sporządzania, a w razie potrzeby żądania sporządzenia niezbędnych do kontroli kopii, odpisów lub wyciągów z dokumentów oraz zestawień lub obliczeń;
- 9) przetwarzania danych osobowych w zakresie niezbędnym do realizacji celu kontroli.”;

24) w art. 130:

a) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Kto po uprawomocnieniu się decyzji o nałożeniu kary pieniężnej za prowadzenie bez zezwolenia wojewody placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku prowadzi bez zezwolenia wojewody inną placówkę zapewniającą całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, podlega karze pieniężnej w wysokości 40 000 zł.”;

b) dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. W przypadku stwierdzenia zagrożenia życia lub zdrowia osób przebywających w domu pomocy społecznej lub w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, prowadzonej na podstawie zezwolenia, wojewoda może, cofając zezwolenie, wydać decyzję nakazującą wstrzymanie prowadzenia tej placówki lub domu pomocy społecznej, z nadaniem rygoru natychmiastowej wykonalności.”;

25) w art. 131a:

- a) w ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia i w ust. 2 wyrazy „art. 130 ust. 2, 4 lub 5” zastępuje się wyrazami „art. 130 ust. 2, 4, 4a, 5 lub 6”;
- b) w ust. 3 wyrazy „art. 130 ust. 5” zastępuje się wyrazami „art. 130 ust. 5 lub 6”;

26) po art. 131a dodaje się art. 131b w brzmieniu:

„Art. 131b. 1. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego prowadzi w systemie teleinformatycznym wykaz nałożonych kar, o których mowa w art. 130 ust. 2 i 4–6, oraz udostępnia dane z tego wykazu wojewodom do celów prowadzenia postępowań w zakresie nałożenia kary lub wydania albo cofnięcia zezwolenia na prowadzenie placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku.

2. Dane, o których mowa w ust. 1, udostępnia się niezwłocznie w systemie teleinformatycznym lub środkami komunikacji elektronicznej obsługiwany przez system teleinformatyczny wykazu.

3. Udostępnianie danych wojewodom nie wymaga wniosku.

4. Wojewodowie przekazują do wykazu dane obejmujące:

- 1) nazwę podmiotu lub imię i nazwisko osoby prowadzącej placówkę, o której mowa w art. 67 ust. 1;
- 2) numer identyfikacji podatkowej (NIP);
- 3) adres placówki, o której mowa w art. 67 ust. 1;
- 4) wskazanie daty i numeru decyzji nakładającej karę, o której mowa w art. 130 ust. 2 i 4–6, oraz informacje o prawomocności decyzji;
- 5) wskazanie podstawy prawnej decyzji nakładającej karę.

5. W przypadku zmiany lub uchylecia decyzji nakładającej karę, o której mowa w art. 130 ust. 2 i 4–6, aktualizuje się wykaz. Przekazanie danych do wykazu następuje niezwłocznie po uprawomocnieniu się decyzji.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1878 oraz z 2019 r. poz. 730) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 43 w ust. 3 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) badanie prawidłowości stosowania ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania terenu domu pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;”;

2) po art. 43 dodaje się art. 43a w brzmieniu:

„Art. 43a. 1. Domy pomocy społecznej niewymienione w art. 43 ust. 1 oraz placówki zapewniające całodobową opiekę, o których mowa w art. 67 i art. 69 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, podlegają kontroli w zakresie przestrzegania praw osób, w stosunku do których zastosowano ograniczenie możliwości samodzielnego opuszczania domu pomocy społecznej lub placówki.

2. Do kontroli, o której mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 43.”

Art. 3. Umowy dotyczące prowadzenia rodzinnych domów pomocy zawarte przez osoby fizyczne albo organizacje pożytku publicznego z gminami przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zachowują moc do czasu w nich określonego, jednak nie dłużej niż przez okres 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 4. 1. Decyzje ustalające opłatę mieszkańca domu pomocy społecznej za pobyt w tym domu, wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, zachowują moc.

2. Decyzje lub umowy ustalające opłatę osób, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 1, za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej, wydane lub zawarte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, zachowują moc do dnia w nich określonego, jednak nie dłużej niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 2, kierownicy ośrodków pomocy społecznej zawrą z osobami, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 1, umowy, o których mowa w art. 103 ust. 2 tej ustawy, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

4. W przypadku odmowy przez osoby, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 1, zawarcia umowy, o której mowa w ust. 3, stosuje się art. 61 ust. 2d ustawy zmienianej w art. 1.

5. W przypadku odmowy przez osoby, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 1, zawarcia umowy, o której mowa w ust. 3, oraz niewyrażenia zgody na przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego stosuje się art. 61 ust. 2e i 2f ustawy zmienianej w art. 1.

6. Do ustalenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej osób skierowanych do domu pomocy społecznej przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się art. 59 i art. 61 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

7. Do postępowań o ustalenie opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się art. 59 i art. 61 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

8. Przepisy ust. 1–7 stosuje się do ustalania odpłatności, do których art. 61 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 5. 1. Do działalności, o której mowa w art. 67 ust. 1 i art. 69 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, na którą uzyskano zezwolenie przed dniem wejścia w życie art. 67 ust. 2 pkt 3 lit. c oraz art. 68 ust. 4 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się przepisy dotychczasowe, pod warunkiem niezwiększania liczby miejsc w placówce.

2. Do działalności, o której mowa w art. 67 ust. 1 i art. 69 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, na którą uzyskano zezwolenie przed dniem 1 stycznia 2020 r., nie stosuje się art. 68 ust. 8 ustawy zmienianej w art. 1, pod warunkiem niezwiększania liczby miejsc w budynku placówki.

Art. 6. 1. Podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 67 ust. 1 i art. 69 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, na którą uzyskały zezwolenie przed dniem wejścia w życie art. 68a pkt 4 ustawy zmienianej w art. 1, są obowiązane zatrudnić osoby posiadające kwalifikacje, o których mowa w tym przepisie, w terminie do dnia 1 czerwca 2021 r.

2. Podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 67 ust. 1 i art. 69 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, na którą uzyskały zezwolenie przed dniem wejścia w życie art. 68a pkt 5 ustawy zmienianej w art. 1, zatrudniają pracowników wykonujących czynności, o których mowa w art. 68 ust. 1 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 1:

- 1) na zasadach dotychczasowych do dnia 31 maja 2020 r.,
- 2) od dnia 1 czerwca 2020 r. do dnia 31 maja 2021 r. w wymiarze nie mniejszym niż 1/4 pełnego wymiaru czasu pracy na jedną osobę przebywającą w placówce,
- 3) od dnia 1 czerwca 2021 r. w wymiarze określonym w art. 68a pkt 5 ustawy zmienianej w art. 1

– z tym że do dnia 31 maja 2021 r. nie stosuje się wymogu minimalnego poziomu zatrudnienia określonego w art. 68a pkt 5 ustawy zmienianej w art. 1.

3. Do postępowań o wydanie zezwolenia na prowadzenie placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie:

- 1) art. 67 ust. 2 pkt 3 lit. c oraz art. 68 ust. 4 pkt 2 i ust. 8 ustawy zmienianej w art. 1, stosuje się art. 67 ust. 2 pkt 3 lit. c oraz art. 68 ust. 4 pkt 2 tej ustawy w brzmieniu dotychczasowym, przy czym art. 68 ust. 8 tej ustawy nie stosuje się;
- 2) art. 67 ust. 2 pkt 3 lit. g i pkt 4 oraz ust. 2a, art. 68a pkt 4 i 5 oraz art. 68b ustawy zmienianej w art. 1, stosuje się te przepisy.

Art. 7. 1. Wymogi określone w art. 68a pkt 1 lit. f ustawy zmienianej w art. 1, w stosunku do osób przyjętych do placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku przed dniem wejścia w życie tego przepisu, stosuje się od dnia 1 czerwca 2020 r.

2. Osobom małoletnim przyjętym do placówki przed dniem wejścia w życie art. 68b ustawy zmienianej w art. 1 może być udzielana opieka całodobowa do dnia 31 maja 2020 r.

Art. 8. W przypadku podmiotów prowadzących działalność, o której mowa w art. 67 ust. 1 i art. 69 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, na którą uzyskały zezwolenie przed dniem wejścia w życie art. 67 ust. 2 pkt 3 lit. g i pkt 4 ustawy zmienianej w art. 1, brak spełnienia wymogów, o których mowa w art. 67 ust. 2 pkt 3 lit. g i pkt 4 ustawy zmienianej w art. 1, nie może stanowić podstawy cofnięcia tego zezwolenia.

Art. 9. Art. 109a ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się do kwot świadczeń pomocy społecznej przekazanych na rachunek płatniczy, rachunek inny niż płatniczy albo instrument płatniczy po dniu 1 stycznia 2020 r.

Art. 10. Do postępowań nadzorczych i kontrolnych rozpoczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się art. 126 pkt 7–9 ustawy zmienianej w art. 1.

Art. 11. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 67 ust. 4 oraz art. 69 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 67 ust. 4 oraz art. 69 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, jednak nie dłużej niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 12. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 11, pkt 12 lit. b i c, pkt 13–15, 20 i 24–26 oraz art. 5–9 i art. 11, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Duda*